

корпоративної культури в умовах віртуального робочого середовища. В цей же час в організаціях варто здійснювати налагодження процесу безперервного навчання та розвитку навичок працівників, насамперед впровадження комплексних програм професійного розвитку, що включають як формальні освітні ініціативи, так і неформальні методи навчання, зокрема менторинг, крос-функціональні проекти та communities of practice. Інвестиції в людський капітал на сьогодні стають ключовим фактором довгострокового успіху, забезпечуючи адаптивність ІТ-організації до технологічних інновацій та змін ринкового ландшафту [1].

Підбиваючи підсумок, зазначимо, що, імплементація зазначених підходів до управління ІТ-компаніями вимагає системних змін на рівні організаційної структури, корпоративної культури та операційних процесів. Ефективне впровадження інновацій створює передумови для підвищення адаптивності, резильєнтності та конкурентоспроможності ІТ-підприємств в умовах глобальної невизначеності та технологічних трансформацій.

Література:

1. Заяць О., Ярема Т., Черномаз М. (2023). Особливості розвитку ІТ-галузі в Україні. Економіка та суспільство, Випуск 52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-20>
2. Нечаєва І.А., Дьордій Є. А. Управління ризиками підприємства в секторі іт-послуг як інструмент підвищення його конкурентоспроможності. Ефективна економіка. 2018. № 12. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_12_67.

Панькова О.В.,

кандидат соціологічних наук, доцент

Касперович О.Ю.,

молодший науковий співробітник

Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ, Україна

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЗАЛУЧЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ПОТРЕБИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ У КАДРОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ

В сучасних умовах впливу воєнних небезпек, нестабільності, невизначеності на життєдіяльність української держави, національної економіки, її трудової сфери важливим аспектом стабілізації стану в країні є зорієнтованість державної та публічної політики на забезпечення економічної безпеки країни. Економічна безпека має значну кількість вимірів та аспектів, і забезпеченість економіки необхідними трудовими ресурсами є однією з ключових її складових – в цьому контексті доцільно говорити про трудоворесурсну безпеку як складову економічної безпеки держави. Очевидно, що в результаті широкомасштабної збройної російської агресії соціально-трудова сфера України та рівень забезпеченості її економіки трудовими ресурсами зазнали катастрофічного руйнівного впливу, який одночасно виступив потужним ударом по економічній безпеці країни в цілому на усіх рівнях управління. У загальному вигляді стан трудоворесурсної безпеки на макrorівні можна характеризувати як відсутність дефіциту робочої сили, оптимальне забезпечення галузей і регіонів, організацій та підприємств персоналом відповідної кваліфікації, відсутність або низький рівень безробіття, задоволення пропозиції робочої сили відповідною кількістю робочих місць [1, с. 89]. Однак очевидно, що в результаті неоголошеної війни всі ці складові трудоворесурсної безпеки зазнали надпотужних втрат і потребують максимального відновлення, яке є критично важливим з точки зору повоєнного відновлення України.

В цій ситуації вирішення завдань і задоволення потреб щодо повоєнного відновлення української економіки та досягнення мінімального рівня забезпечення економічної безпеки країни потребує залучення всіх існуючих можливостей щодо повернення працівників у соціально-трудова сферу. І саме потенціал сучасних цифрових, мережевих, інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) створює нові потужні можливості для вирішення проблем забезпечення робочою силою та посилення стійкості соціально-трудова сфери в нинішніх умовах й на майбутнє[2]. При цьому важливим аспектом вирішення цих завдань, в тому

числі через залучення потенціалу цифровізації, є врахування прискорення євроінтеграційних процесів. Також необхідно зважати на той факт, що цифровізація окрім можливостей створює також і певні загрози та ризики для стабільного функціонування ринку праці та забезпечення трудоворесурсної безпеки, зокрема, й в сфері нормативно-правового регулювання [3].

За оцінкою Міністерства економіки, протягом наступних десяти років Україні доведеться додатково залучити 4,5 мільйона співробітників на ринок праці [4]. Це дає підстави розглядати цифровізацію як чинник, що допоможе скороти потребу в робочій силі через заміщення людської праці цифровими технологіями. Як зазначають вітчизняні вчені О.Новікова, Н.Азьмук, цифровізацію доцільно розглядати у контексті розвитку Індустрії 5.0, а саму індустрію як оптимальний шлях повоєнного відновлення України. Індустрія 5.0 передбачає подвійну трансформацію: цифрову й зелену. Це обумовлює зміну парадигми цифровізації у позитивному її аспекті людиновимірності [2].

Залучення потенціалу цифровізації на потреби кадрового забезпечення економічної безпеки України потребує комплексного підходу та реалізації відповідних напрямів діяльності. Так, необхідним є створення сприятливого нормативно-правового та інституціонального забезпечення, з метою, з одного боку, залучення позитивних можливостей цифровізації, а з іншого – попередження потенційно можливого негативного впливу цифрових трансформацій на соціально-трудова сферу, особливо в умовах її надзвичайної розбалансованості та вразливості внаслідок повномасштабної збройної агресії. Зокрема, доцільною є реалізація наступних напрямів діяльності та заходів:

1. Завершення підготовки та прийняття оновленого Закону України «Про соціальний діалог в Україні», спрямованого на формування сучасних та дієвих механізмів соціального діалогу як одного з важливих механізмів подолання розбалансування на ринку праці через розвиток партнерських відносин та збалансування інтересів їх сторін. Важливо, що у створенні сучасної системи соціального діалогу саме потенціал сучасних цифрових, мережевих, ІКТ технологій має відіграти важливу роль у забезпеченні ефективної та оперативної комунікації сторін, розширення кола учасників та питань, що розглядаються для їх колегіального розв'язання. Перспективним заходом у цьому контексті виглядає розробка, впровадження в практику й забезпечення функціонування цифрової платформи соціального діалогу в трудовій сфері для створення сприятливого інформаційного та комунікативного середовища й зміцнення спроможності соціальних партнерів.

2. Необхідною складовою удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази функціонування соціально-трудова сфери є також відповідна регламентація нових, швидко зростаючих сфер та форм зайнятості (зокрема - платформної, цифрової, дистанційної). Відповідну роботу необхідно відразу проводити у відповідності із стандартами та вимогами країн ЄС (де вже зараз напрацьовано великий досвід регулювання впливу цифрових трансформацій на соціально-трудова сферу).

3. Цифрові трансформації зараз актуалізують необхідність (і при цьому створюють велику кількість можливостей щодо реалізації цього напрямку) суттєвого осучаснення освітніх програм щодо професійного навчання та (пере)кваліфікації для забезпечення відповідності потребам сучасного ринку праці, запитам роботодавців (щодо вирішення нагальних потреб та у більш стратегічному контексті – щодо кадрового забезпечення відновлення країни), а також трендам і вимогам цифровізації в контексті доведення їх до стандартів країн ЄС для інтеграції України у Єдиний цифровий ринок ЄС. До того ж важливим і актуальним меседжем виступає забезпечення державою можливостей отримувати освіту протягом життя для формування у працездатного населення гнучких навичок відповідно до запитів ринку праці.

4. З урахуванням катастрофічних втрат України в сфері людського капіталу, кадрового потенціалу національної економіки надзвичайно важливими стають процеси залучення й повернення на ринок праці окремих категорій громадян (особи з інвалідністю, люди похилого віку, внутрішньо переміщені особи, ветерани – учасники бойових дій). Цифрові технології – потужний інструмент реабілітації військових та цивільних осіб, а також їх повернення на вітчизняний ринок праці. Цифрові засоби мають значний потенціал у сфері реабілітації, зокрема штучний інтелект доцільно використовувати як індивідуальний засіб програмної реабілітації, 3D-друк у сфері охорони здоров'я, спеціальні

програмні засоби – для забезпечення дистанційного контролю за станом здоров'я та психологічної підтримки, віртуальна та додана реальність – як засоби набуття навичок у різних життєвих та професійних ситуаціях [2]. Також мова йде про підтримку розвитку новітніх професій, форм зайнятості (зокрема – таких, що базуються на використанні цифрових та мережевих технологій), які створюватимуть робочі місця для людей з обмеженими можливостями. Важливим залишається розвиток можливостей дистанційних форм зайнятості з метою створення додаткових можливостей працевлаштування для ВПО, осіб з інвалідністю, ветеранів – учасників бойових дій.

Реалізація цих напрямів, на нашу думку, сприятиме залученню потенціалу цифровізації до забезпечення економічної безпеки країни, через стійкість трудової сфери, збереження та розвиток її кадрової складової.

Література:

1. Качан Є., Кошіль Р. Трудоресурсна безпека України: виклики і загрози забезпечення національної економіки персоналом в умовах суспільної нестабільності. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2021. № 26. С. 87-92
2. Новікова О., Азьмук, Н. Цифровізація – чинник посилення резильєнтності соціально-трудової сфери та повоєнного відновлення України. *Економіка та суспільство*. 2023. №53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-27>
3. Соціально-трудові права і виклики цифровізації: монографія / кол.авт.; за ред. Я. В. Сімутіної, М. М. Шумила. Київ: Ніка-Центр, 2023. 348 с.
4. Бережна Т. Відновлення ринку праці - це шлях до нашої перемоги. *Офіційний сайт Мінекономіки України*. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=3741cc27-dbe5-433e-a139-1d480735bc51&title=VidnovlenniaRinkuPratsiTseShliakhDoNashoiPeremogi-TetianaBerezhna&ref=deepstateua.com#>

Пелих О.Л.

викладачка,

Новоскольцева Ю.Д.

студентка гр. БЕ 22

Відокремлений структурний підрозділ

"Кропивницький інженерний фаховий коледж

Центральноукраїнського національного технічного університету"

м. Кропивницький, Україна

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ І ПРОЗОРОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Діджиталізація – це процес переведення різноманітної інформації у всіх її формах – текстовій, звуковій, графічній – у цифровий формат, зрозумілий сучасним гаджетам. [2]

Пропоную розглянути впровадження та розвиток діджиталізації за матеріалами корпорації «АТБ-Маркет».

Кожен з 1316 інноваційних дискаунтів мережі «АТБ-Маркет» продовжує активно розвиватися та впроваджувати сучасні інноваційні рішення та сервіси.[4] Вони покликані зробити процес купівлі товарів в «АТБ-Маркет» максимально комфортним для кожного споживача. Як соціально орієнтована бізнес корпорація виконує основну місію – безперебійно поставляти гарантовано якісні товари першої необхідності за максимально демократичними цінами.

Одним з них є інтелектуальний помічник «АТБОТ», який з 2019 року спілкується з мільйонами клієнтів у популярних месенджерах Viber і Telegram. Він замінив застарілу скасовану паперову книгу скарг і пропозицій. Чат-бот здатен швидко надати точну інформацію про асортимент, акції, місце знаходження магазинів та вакансії. Це зручний канал зворотного зв'язку та знаковий крок у діджиталізації рітейлу[4].